విశాలాంధ్ర

కథానిక

పారుగింటి గుట్టు

శ్రీ నెప్పల్లి మోహనకుటుంబరావు

ఆఫీసుకు టయిమవుతోందని నారాయణరావు త్వరత్వరగా చొక్కా తొడుక్కుని గుండీలు పెట్టుకుంటూ నిన్న కాఫీహోటల్లో కాఫీ తాగుతున్నప్పుడు చొక్కామీద పడ్డ మరకను శ్రద్ధగా పరీక్షిస్తున్నాడు. వెనుకనించి భార్య వెకిలినవ్వు విని తల వెనక్కు తిప్పేసి కోపంగా, తన చొక్కామీది మరక దీనికింత ఎగతాళిగాను, నవ్వుగాను వుందాని.

"ఎందుకా వెకిల నవ్వు" అన్నాడు నారాయణరావు కోపంతో ముఖం చిట్లిస్తూ.

"అదికాదండీ వీళ్ళు లేరు, వీళ్ళు" అంది భార్యసరళ.

"ఎవరు" అన్నాడు ప్రశ్నార్థకమైన ముఖంతో.

"అదేనండి. ఈపక్క భాగంలో వుంటున్న శ్రీనివాసరావుగారు"అంది.

"ఆ! శ్రీనివాసరావుగారి కేమిటి" అన్నాడు నారాయణరావు ఆతురతగా

"వారికేమి లేదు. ఆయన భార్యకు ఈపూటకు అన్నంలేకపోవటం వారికి దిగ్భ్రమ్రుంటే పండితే పిల్లలకు ఆయనకు ఎరి పోయింది. బియ్యం కొందామంటే డబ్బులేదట. అందరు ఒక్కచోట చేరి తల్లక్రిందులుగా తపస్సు చేస్తున్నారు. మరి ఏదేముడొచ్చి కర్మ పట్టాడో" అంది ఎగతాళిగా నవ్వుతూ.

"వాళ్లు తింటే నీకెందుకు, తినక పోతే నీకెందుకు, నువ్వేమన్నా ఆర్థిక సాయానికి తీర్చేదానివా. అయినా వీళ్ళ సంగతులు పట్టించుకోవడ్డని నీకు ఎన్ని లక్షలసార్లు చెప్పేను" అన్నాడు నారాయణరావు కోపంగా.

"సరే! ఇది మరీ బాగుందండీ. మొగుడని ఏవిషయము చెప్పుకోడానికి వీల్లేదుగదా! కొందరు భర్తలున్నారంటే భార్య మాటలకు అడుగు దాటకుండా ఎంతో యిదిగా భార్యా సలహా లేంటే ఏపని చేయరు. నాకా యోగ్యత లేదు కదా!" అంది చీర కొంగుతో కళ్ళు నొక్కుకుంటూ.

"ఆ! ఎందుకుంటుంది. మనంచేత పనులన్నట్టి భార్య చెడుచేస్తుంటే తాళంవేసి కెళ్ళవని కాదు నేను. అయినా వాళ్ళు ఏపూట కట్టుబట్టలు ఆపూట తెచ్చుకుంటే నీకెందుకు. పుప్పుకు పప్పుకు దేవుళ్ళాడుకుంటే నీకెందుకు. సంసారమన్నా తరువాత అనేక కష్ట సుఖాలుంటాయి. వాళ్ళ సంసారపు విషయాలన్నీ మన వాళ్ళతో హేళన చేస్తావా? మనకే ఆ పరిస్థితి వచ్చి మనల్ని యితరులు హేళన చేస్తుంటే నీకెట్లా వుంటుందో కాస్త ఆలోచించుకో" అన్నాడు నారాయణరావు తలదువ్వుకుంటూ.

"మనకి — ఆ పరిస్థితా" ఒక్కసారి నవ్వింది సరళ.

నారాయణరావుకు ఆ సరళ నవ్వు అర్థంగాక ఆమె వంకే ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నాడు.

"మనకేమిటండీ బ్యాంకునుంచిష్టు తారీకుల్లా కొత్త రూపాయనోట్లు తెస్తున్నారు. డబ్బు పొదుపు సరుకులన్నీ ఒక్కసారే కొనుక్కోటం. పరిస్థితిని మొఖం మీద కన్నున్న వాడెవ్వడు వంకపెట్టడు. వాళ్ళకి మనకీ పోలికస్తారేమిటి" అందిసరళ.

"సరే! నవ్వు చెప్పటము సరం లక్షాధికారులమే అనుకుందాం కానీయి.

కళ్ళకుచల్లుపసిమి
(WITH CALCIUM & GOLD)
సువర్ణము మొదలగు భస్మములు చేర్చబడినవి. నిస్కాంక్ష, నిస్సత్తువ, తుక్లనష్టము, అతిమూత్రము, అజీర్ణము గుండెదడ, కాళ్ళు తీపులు తగ్గించి బలమును, కాంతిని, నపుంసకత్వము, దాతుపుష్టి నిస్తుంది.
20 మం. బిల్లు 3-12-0 పోస్టేజి 10-0
ఇండియన్ మెడిసిన్ హౌస్
లక్ష్మీనారాయణ — విజయవాడ-2.

అంగుళాని యితరుల సంసారపు నొడవలను చాటుగాచిని వాళ్ళ సంసారాన్ని అల్లరిపాలుచేయాలనివుందా" అన్నాడు నారాయణరావు సరళ వైపుతిరిగి.

"ఇది సరిభాగుందండీ! వినబడుతుంటే చెవులు మూసుకొని కూర్చోమన్నారా" అంది.

"చెవులుమూసుకొని కూచోవక్కర లేదు. వాళ్ళ సంసారపు నొడవలను చాటుగా పనిబెట్టుకొని వినకుండా వుంటే చాలు. సిగ్గుండాలి మొహానికి..."

నారాయణరావు బ్యాంకులో ఎకౌంటెంటుగా పనిచేస్తున్నాడు పెద్దలనాటి చిన్న పెంకుటిల్లొకటివుంది. అంతే యిల్లు తక్కి, భార్యకు రెండేళ్ళ కూతురుకు అనవచరమని యింటిని రెండు భాగాలుగా విభజించి ఒక భాగాన్ని అద్దెకు యిచ్చి రెండో భాగంలో తను వుంటున్నాడు.

శ్రీనివాసరావుకు, నారాయణరావుకు వుండే కొద్ది పరిచయంవల్ల నారాయణరావు తన యింటిలో భాగాన్ని శ్రీనివాసరావుకు అద్దెకు యిచ్చాడు. శ్రీనివాసరావు స్త్రీడబ్బు సమస్తాగా చేస్తూ 50 రూపాయలు తెచ్చుకుంటున్నాడు. నలుగురు పిల్లల తండ్రి కావడంవల్ల అతని సంపాదన వారికి సరిపోయేదికాదు స్త్రీకేసు దగ్గరకు వచ్చే పార్టీలు గుమాస్తాకు మంజూరాలు క్రింద ఒకటో రెండో చేతులో పెడుతుండేవారు. మొత్తంమీద రోజుకు రెండు మూడు రూపాయలు కళ్ళజూస్తుండేవాడు. ఈ పై సంపాదన వున్నరోజున అతనికి ఏ బడుగుడుకూ వుండేదికాదు. కాని ఏ రోజైతే ఈ పై సంపాదనలేదో ఆరోజు చాలాఅవస్థలు పడేవాడు. వచ్చే 50 రూపాయలు 10 వ తేదీకల్లా కర్చయిపోయేది. మరి ఒకొక్కరోజు పట్టుబట్టినట్టు పైన దమ్మిడీ వచ్చేదికాదు. అటువంటి సరుయాల్లో వున్నకాస్త అన్నం పిల్లలకు సరిపెట్టి శ్రీనివాసరావు, అతని భార్య మంచినీళ్ళతో గడిపేవారు. శ్రీనివాసరావుగారి కుటుంబం ఒకప్పుడు బాగా బ్రతికిన కుటుంబమే. కాని పరిస్థితులు తారుమారవడంవల్ల తండ్రి పోగానే శ్రీనివాసరావు గుమాస్తాగిరిలో చేరవలసివచ్చింది. ఏనాటికైనా తన పరిస్థితి బాగుపడక పోతుందాని శ్రీనివాసరావు కలలు గంటూ కాలంగడుపుతున్నాడు.

శ్రీనివాసరావు గారు వచ్చిన కొత్తలో సరళ వారి విషయం అంతగా పట్టించుకునేది కాదు. కాని తరువాత తరువాత పనిబెట్టుకని వారి విషయాలను చాటుగా వింటూ కూర్చునేది. అవతల భాగానికి యివతల భాగానికి మధ్యగా ప్రతి గదిలోను తలుపులున్నాయి. శ్రీనివాసరావుగారు ప్రతి శనివారం తరువాత తలుపులు మూసుకుపడ్డాయి. పెంకుటిల్లు కావడంవల్ల తలుపులు మూసి వున్నా యివతల భాగంలోని మాటలు అవతల భాగంలోకి, అవతల భాగంలోని మాటలు యివతల భాగంలోకి వినబడుతుండేవి. వాళ్లు వంటింట్లో మాట్లాడుకుంటుంటే సరళ యివతల భాగంలోని వంటింట్లో కూర్చుని వాళ్ళమాటలు వింటుండేది. వాళ్ళు వసారాలోనో కూర్చుంటే సరళ యివతల భాగంలోని వసారాలోనో కూర్చుని వాళ్ళమాటలు వింటుండేది. వాళ్లు అరుగులపక్కన కూర్చుండుకుంటుంటే సరళ వంటింట్లోనుంచి అరిగి వెళ్ళి దొడ్డిగుమ్మం దగ్గరవున్న గోడపక్క నించొని వాళ్ళ మాటలు వింటుండేది. మొట్టమొదట్లో నారాయణరావు పరళ ప్రవర్తనను గురించి అంతగా పట్టించుకునేవాడు కాదు. విషయం తెలుసుకున్నతరువాత నారాయణరావు [illegible] కాదని నచ్చచెప్పబోయాడు. బోధించాడు. నారాయణరావు [illegible] వున్నప్పుడు సరళ వాళ్ళ విషయాలను పట్టించుకోనేదికాదు. కాని నారాయణరావు [illegible] తన స్వభావప్రకారమే. శ్రీనివాసరావుగారి సంసారపు నొడవలగురించి

ఇంటికి గాకిపోయిన సరళకు సరళకు అతనిమీద కోపం వచ్చింది. ఈ మధ్య [illegible] యింటికే, చేతులోకి డబ్బు వారడం ఆలస్యం [illegible] తిరుగుతూ [illegible] తాగుతూ [illegible] చెబుతూ [illegible] ఇంటికి వస్తే పట్టగు. అప్పుడే ఆరు గంటలయింది. త్వరగా వన్నాకన్నే బాగుండును. కాని నారాయణరావు బాడలేదు.

కొద్దిసేపటికి వెన్నెలు వచ్చుదు కేసుకంటూ నారాయణరావు వచ్చి గదిలోవున్న పడక కుర్చీలో నీరసంగా కూలబడ్డాడు. మొఖంలో సంతోషరేఖ లక్కడాలేవు. ఏదో విచారంగా వున్నట్టుగా వున్నాడు.

సరళ ఎంతో కోపమొచ్చినదానివలె మూతి ముడుచుకుని కూర్చుంది. నారాయణరావు పిలుపు కాలుస్తూ అటు తిరిగి ఏమిటో ఆలోచిస్తున్నాడు. ఎంతసేపటికి సరళను పలుకరించకపోయేసరికి సరళే కుర్చీలోనుంచి లేచి నారాయణరావు దగ్గరకు వెళ్ళి. "ఇవ్వాళ ఎన్నిరుపాయలు కొచ్చాయి" అంది.

"....."

"ఏమండీ! విన్నారా" అంది.

"....."

నారాయణరావు మౌనంగా నే వొళ్ళాలిచ్చి కుర్చీమీదనుంచి లేచాడు.

"అన్నట్టు ఆ జీతం డబ్బుఇవ్వండి. అలమారులో దాస్తాను. జేబులో వుంటే ఎక్కడన్నా పోతుంది" అంది నారాయణరావు దగ్గరకెళ్ళి.

"జీతం — జీతమొక్కడిది" అన్నాడు విచారపూరకమైన చిరునవ్వుతో.

"అదేమిటండీ మీమాట ఒక్కార్థం (మిగతా 6 వ పేజీలో)

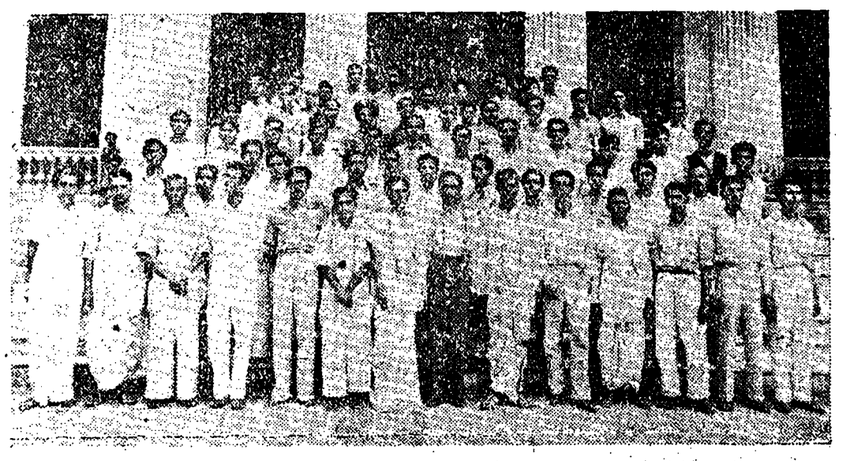

హైదరాబాద్ రాష్ట్ర ప్రెస్‌వర్కర్సు యూనియన్ ప్రథమ మహాసభ
ప్రతినిధులు, కార్యవర్గ సభ్యులు, సౌహార్ద ప్రతినిధులు

"సాహిత్యం ప్రజలకు దూరం కావడం వల్ల ఉన్నతపథానికి కనిపోతుంది!"

"సాహితీ రచనలు సమాజాన్ని బంధించే రాగబంధనాలు"

ఇతర నవలలకన్న రొమాంటిక్ నవలలు ఆకర్షించడానికి కారణం ఏమిటి? కేవలం నిర్దుష్ట పాత్రలను, సకల సద్గుణవంతులుగా పాత్రలను చిత్రించడం సరియైనదేనా? సాధారణులకు అతీతమైన ఆదర్శప్రజలనుమాత్రమే చిత్రించాలా? మొదలైన విషయాలను ఈ క్రింది వ్యాసంలో ఎల్రెహెన్‌బర్గ్ వివరించారు.

నాకు వచ్చిన ఉత్తరాలలో లెనిన్‌గ్రాడ్ ఇంజనీర్ వ్రాసింది మొదటిది కాదు. సాహిత్యంలో జీవితం గాఢంగా, వాస్తవికంగా ప్రతిబింబించాలని పాఠకులు తరచుగా నాకు జాబులు వ్రాస్తూవుంటారు. (ఇతర రచయితలకు కూడా ఇలాంటి ఉత్తరాలు వస్తాయని నాకు తెలుసు.) సాధారణ ప్రజలను, విజయానికి వారు సాధారణప్రజలుకాదు—మానవుని ఆత్మాభివృద్ధి (స్పిరిచ్యుయల్ డెవలెప్‌మెంటు)కి సంబంధించిన కష్టాలను, అభివృద్ధికి గతకాలపు అవసరాలను, మన్యగల వైరుధ్యాలను, హృదయ పూర్వకంగా సంపూర్ణంగా వాస్తవిక జీవితంలో వలె చిత్రించాలని రచయితలను పాఠకలోకం కోరుతుంది. దైనందిన జీవిత శౌర్యాన్ని చిత్రించాలని పాఠకలోకం వాంఛిస్తుంది. అసత్య ఆదేశానికి లోనుగావడం మన ప్రజల లక్షణం కాదు. అలాంటి అసత్యాదేశం లేకుండా మన కళ సంరంభాన్ని చిత్రించాలని వారు కోరుతున్నారు. అతిశయోక్తులంటే మన ప్రజలకు నిరుత్సాహం కల్గుతుంది. అందుచే అవి లేకుండా సోవియట్ స్త్రీ పురుషుల స్వభావాన్ని చూపించాలని పాఠకులు కోరుతున్నారు. ఔన్నత్యం అంటే పోజులుపెట్టి నిలబెట్టిన గడ కాదు. అలాగే చిత్తశుద్ధిలేకుండా పటాటోపం వల్ల లాభం లేదు. అదుపే కపట ఔన్నత్యాన్ని, చిత్తశుద్ధిలేని పటాటోపాన్ని కల్గించవలదని రచయితలను మన పాఠకులు కోరుతున్నారు.

మన రచయితలంతా ఆదర్శవంతులైన ప్రజనే చిత్రించాలని కొందరు విమర్శకులు అభిప్రాయపడుతున్నారు. ఆదుకి బూర్జువా నవలలోని పాత్రలు పైకి సంతోషంగా కన్పిస్తున్నా కిన్పించుకొనాయి. కాని అంతర్ముఖంగా చూస్తే వాళ్ళు స్వార్థపరులు, అంతరగతు మిథ్యావాదులు, అవకాశవాదులు, మోసగాళ్ళు, హేస్టెట్ పాత్రలాంటి వాళ్లు. ఇలాంటివారికన్నా కొటి సోవియట్ పౌరుడు ఎంతో ఉన్నతవ్యక్తి. ఉదాత్త ఆత్మగలవాడు, ఎంతో క్లిష్ట స్వభావంగలవాడు. మన జీవితాన్ని వాస్తవిక రూపంలో చూపించినట్లయితే ఆ అద్భుతప్రజలను చిత్రించే పుస్తకాలు మనకు లభ్యమవుతాయి. సాధారణ సోవియట్ పౌరుని తీసుకోండి! అతనిలో సుగుణాలూ ఉంటాయి. తప్పులూ వుంటాయి. గత కాలంలోని అభ్యుదయ వాదులు తాము సాధించలేమని భావించిన ఆదర్శ సమాజాన్ని నేడు నిర్మించుకున్న వారు? అందరికీ ఆదర్శంకంటులైన అసాధారణ ప్రజలు కాదు. మామూలు మానవమాత్రులే.

లెనిన్‌గ్రాడ్ ఇంజనీర్ పేర్కొన్న నవలలో పాత్రలలో తప్పులుండవు. ఆ పాత్రలన్నీ మెరుపులు దిద్ది తీర్చినవి. వాటికి తమ పోర్టన్ అంతా కంఠశా కచ్చు. ఒకవేళ ఆపాత్ర మరచి పోయినా, రచయిత పరిపూర్ణమైన ప్రింటింగ్ (క్యూ, నాటకంలోని సంభాషణలో అభిభాగం) అందిస్తాడు. అలాంటి పాత్రలు ఒక్క విషయంలో మినహా అంతా మంచివే.

ఇల్యా ఎహ్రెన్‌బర్గ్

అదేమిటంటే, పాఠకుడు ఆ పాత్రలు వాస్తవమని నమ్ముట.

ఇప్పుడు తెలుసుగా: "మాట దుష్ట (నెగిటివ్) పాత్రలను ఈయండి"అనడం మామూలు అయింది. శిష్ట (పాజిటివ్) పాత్రలను ఆదర్శవంతంగా చిత్రించాలని కోరే విమర్శకులే ఈవిషయం అంటుంటారు.

బలహీనతలుగాని తప్పులు గాని లేకుండా ఒక అద్భుతమైన వ్యక్తి చిత్రాన్ని ఒక రచయిత సమర్థవంతాడనుకోండి. అతనితోపాటు ఒక బలహీనుడూ, దగ్గరోయిన నిజమైన మానవ స్వభావాలలో చిత్రించుకోడం కోండి అపుడు పరిపూర్ణమైన రక్త మాంసాలతో నిండిన ఈ పెద్దపాత్రను అధ్యయనం చేయగలరా? ఒక కోణద్వారా మాత్రమే ప్రదర్శించబడి ముఖం మాత్రం కాంతివంతం చేసిన ఆదర్శ పాత్ర, తన నీడను కూడ ప్రసరించనిదై, పై పెద్ద పాత్రపై పోల్చి పెట్టబడదా, పోర్ట్రేట్ పాత్రను మచ్చలేని దానిగా గొంచకోవ్ చేయాలని తలిచాడు.

కాని అది వాస్తవిక పాత్రలాగా లేదు. కాని అల్లామోవ్ పాత్ర కలతనంగావుంది. ఒక పాతకళ్ళతం తెలు వ్రాసిన నవలలలో తను కూడా విషయమయ్యాను. దుష్టపాత్రలు (నెగిటివ్) చాలా వాస్తవికంగావున్నాయి. శిష్ట (పాజిటివ్) పాత్రలకు కేవలం అన్నివిధాలా సద్గుణాలూ, సత్స్వభావాలూ అంటుకట్టినా వాటికంటె దుష్టపాత్రలే వాస్తవికంగా ఉన్నాయి. ఇతర అధునిక రచయితలుకూడా ఇలాంటి అపజయాలనే అనుభవించారు.

సోవియట్ రచయితలు సాహిత్యాన్ని గాఢంగా శ్రమించుకొని ఈ సాహిత్యంలోని లోపాలను మనసారా విమర్శించుకొని, విజయాలకు సంతోషించుకొని, వారు మన సమాజంలో వివిధ సన్ముఖమైన జీవితాన్ని, సంఘర్షణతోనే జీవితాన్ని చూస్తున్నారు. అంగుళేటి సమస్యలు కొన్ని వాస్తవిక జీవితాన్ని చూపించలేక పోతున్నాయి, అతిమంచుగా చిత్రిస్తున్నాయి, కాని ప్రజలు ధోరణిలో పుస్తకాలు వ్రాయడం తగ్గుతున్నాయి. తమ కామ్రేడ్స్ తమ సమకాలికులను, తమను చదవలవారిని చిత్రించాలని వారు కోరుకున్నారు. వారేమీ తమను ఆదర్శ పురుషులుగా చిత్రించమని కోరడంలేదు. సజీవ ప్రజలను చిత్రించాలని కోరుకున్నారు. టాల్‌స్టాయ్, చెకోవ్, గోర్కీల ప్రామాణిక గ్రంథాలను తిరిగి తిరిగి చదువుతూంటే కళాత్మకమైన వాస్తవికతను ప్రజలను ఎంత సూక్ష్మదృష్టితో, ఎంత వైశిష్ట్యంతో చిత్రించారో మనకు బోధపడుతుంది. సాధారణ ప్రజలను రి ఆంతరంగికి ప్రపంచం ఎప్పుడూ సాధారణమైనదని పరిగణించారు. నవలలు తనకు [illegible] నిత్యం కోరుకు [illegible]

పుస్తకాలున్నాయని వారు తెలుపుతూ నిర్జీవమైన, [illegible] ముచ్చటపడ్డా [illegible] గుడి, [illegible] స్కీ-మోక్ [illegible] చిత్రించి [illegible] (రొమాంటిక్ [illegible] మొదటి [illegible] ఉద్యమం [illegible] అవగా [illegible] వాడుతున్నాను)

దీనికి భాష్యం అవసరం అయినట్లుగా నే నవలలకు రొమాంటిక్ నవలలని పిలుస్తుంటారు. [illegible] ప్రారంభం [illegible] చెప్పినట్లు మొదటగా లెర్మాంటోవ్ నవలప్రవాహంలో [illegible] ఆశ్చర్యం ఏమీలేదు. "యంగ్ గార్డ్" (దళం)లోనే నవలలో "డెమన్" అనేది అభిమాన పద్యం [illegible] ఆశ్చర్యంలేదు. "ది గార్డ్స్" అనేవారు అంతిత్రద్ధ [illegible] అనేక తరాలవారు చదవుతూ వుండటం కూడా ఏమంత ఆశ్చర్యకరమైన విషయం కాదు. కేవలం ఇతర ప్రసిద్ధ రచయితల పుస్తకాలలోకన్నా, నిజానికి [illegible] ఆస్ట్రావ్‌స్కీ నవలలలో, మన దేశ యువకులకే గాక విదేశాల యువకులకు పైతం వారియువజనాత్మ ప్రతిబింబించి వేదిస్తుంది.

రొమాంటిక్ నవలలపట్ల యువకులే గాదు [illegible] ఆకర్షించలేదు. పదాడంబరం, అసహజ పరిస్థితులు, అతిశయోక్తుల పుట్టలతో నిండివున్న ఈస్టటిన్ ఎన్నడో హ్యూగోను మరిపించేశాడు. కాని గత సంవత్సరం హ్యూగో జన్మదిన జరగిన సభలు [illegible]

హ్యూగో నవలలు ఇంకా [illegible] వ్యాప్తిలో వున్నాయనీ, అతని [illegible] లను ప్రతి చోటా చదువుతున్నారనీ తెలిసి వచ్చింది. పాత రచయిత [illegible] ద్యము తీసుకుంటే, 'తారాస్ బూల్బా' 'ది పోర్ట్రయిట్', 'ఆస్యా' [illegible] వున్నాయి. అలాగే గోర్కీ మొదట్లో వ్రాసిన కథలున్నాయి. ఒక ఈనాడు చూస్తే, కాకపోతే, ఫ్యాస్టావ్‌స్కీ [illegible] విచ్ మొదలైనవారి పుస్తకాలకన్నా తరాల పాఠకులు ఆసక్తితో చదువుతున్నారు. "యంగ్ గార్డ్" చదువుతూ కరోవ్‌పుత్రులైన వారుకూడా కన్నీళ్లు పెట్టిన వారిని కొందరున్నారు.

మా దృష్టిలో మంచి భాగాన్ని కేంద్రీకరించిన పాత్రలను ప్రదర్శించడం, ఇతివృత్తాన్ని రొమాంటిక్‌గా చిత్రించే రచయితకు సాధ్యపడుతుంది.

కాని ఎన్నో పాత్ర స్వభావాలపై రచయిత తన దీపాన్ని ప్రసరింపజేస్తాడు. కేవల్ల (పాత్రల) నిష్పత్తి అంతా తీవ్రంగా మారుతుంది. రొమాంటిక్ నవలలలోని [illegible] నిజమైనవేనని మనం నమ్మడానికి [illegible] అవి నీతిబోధకై ఉద్దేశింపబడిన వాటి కలలేక భావాన సౌందర్యం (పాయిటిక్ బ్యూటీ) కల్గియుండవు. [illegible] యిలో నీతిబోధలు పొగించకు. పాత్రల [illegible] ఔన్నత్యానికి [illegible] దూరాన్నీ, ఔన్నత్యానికి [illegible] తాడు. (మిగతా 6 వ పేజీలో)

నరాలశక్తి క్షీణించిన —
నీవూ — నీ శక్తి క్షీణించినట్లే

దురదృష్టం, అధికాలోచన, [illegible] దీర్ఘ అజీర్ణవ్యాధులు, [illegible] తికు సామాన్య చిహ్నాలు

నరపు, ఉత్సాహం, [illegible] హత్యాతి పు, [illegible] చిహ్నాలు

కర్ర, నైపుణ్యాలు, [illegible] క్యాని [illegible] మిశ్రమాలు [illegible]

ప్రఖ్యాతిగన్న నవరత్నకల్ప [illegible] సేవించి 'నరాల' బలహీనత [illegible] నుండి మిమ్ము కాపాడుకోండి.

కనిపెట్టినది
కవిరాజ్
పండిత్
దుర్గాదత్
శర్మ
వైద్య
వాచస్పతి

ఉచిత [illegible]

[illegible] PHARMACY
Industries City (India).
Greams Narayan — [illegible] 401

పిట్టలదొర వేషం

శ్రీ కాంచనపల్లి రామారావు
శ్రీ రాఘవరెడ్డి

ఇటీవల హైదరాబాదులో జరిగిన విశాలాంధ్ర సదస్సులో గానం చేసిన ప్రజా హృదయాన్ని చూరగొన్న గీతం.

ఎందుకో అనుకున్నా
ఏమిటో అనుకున్నా
ఏ సందులో జూచినా
ఏ గొందిలో విన్నా
ఏ రోడ్డుమీద చూచినా
గుసగుసలు, రసరసలు
మా నైజాం నవాబు
ఉంటాడని కొందరూ
ఊడ్డాడని కొందరూ
ఇదంతా చూస్తే నాకు
తెల్లందాక, ప్రొద్దుందాక
గుండెల్లో గుబుకు గుబుకు
లటుకు లటుకు మంటుంది!
అదెందుకంటే
మా నైజాం సంస్థానంపోయి
మహారాష్ట్రంలో కొంతగలసి
కర్నాటకంలో కొంత కలసి
ఆంధ్రలోన కొంత గలసి
అంట్ల గలసి ఇంట్ల కలసి
ఆ యింత లేకుండాపోతే
మరి మా నైజాము నవాబుగిరీ
మంటగలుస్తే
నేనుపోయి మా యింట్లోగలుస్తే
మరి మా రామకిషన్‌రావు
ఎట్లాపోతడు?
మా రంగారెడ్డి ఎటుపోతడు?
మా చెన్నారెడ్డి ఎటుపోతడు?
అని నే ననుకుంటుంటే నిన్న
మా చెన్నారెడ్డి కలసి
ఏమి లశ్కోరు సావు
ఎంతగతి వొచ్చె
ఎంతపనాయె
నా ససీబు నా కొత్తదూటని
సన్ను బట్టుక ఆయన ఏడ్వ
ఆయనను బట్టుక నేను ఏడ్వ
ఏం మంత్రి ఏమయిందంటే
ఫజలాలికమిషనంట
పట్నం వస్తుందంట
దర్వాజ్‌లుమీద దరఖాస్తులంట
గుజారిష్‌లమీద గుజారిష్‌లంట
అప్లికేషనులంట
ఆయన చుట్టూ వున్నటువంటి
అయ్యముగ్గురు తొమ్మిదుగురిని
తెలంగాణా ప్రతినిధులంట పిలిచి
తెచ్చిపెట్టే తీర్మానం
ఎత్తు ఎత్తు చెయ్యి అంటే
పరిమిట్లకు కొందరు
పయసలకు కొందరు
పయరవీలకు కొందరు
మోసూటాకి కొందరు
చేతులెత్తనే ఎత్తిండ్రు!
అప్పటికైనా మూడో భాగం
'ఊం! హోం' అని
ఊకనేపోయిండ్రు!
యిదంతా జూస్తే
నాకోటి జ్ఞాపకమొస్తుంది
అదేందంటే
అసెంబ్లీలో
యిదివరకు మా కల్లు మంత్రి
కట్టెలమంత్రి, కరువుల మంత్రి
పన్నుల మంత్రి, పనిలేని మంత్రి
పడావల మంత్రి
నేటుమంత్రి సాటుమంత్రి
కోగులమంత్రి. రాగులమంత్రి
వెనుకబడ్డ మంత్రి.
ఈ మంత్రులందరు
పదవులకొరకు జుల్లు జుల్లు జుల్లు
పట్టుకున్నది జ్ఞాపకం వస్తావుంది!
అయినా ఫర్వాలేదు
మా చెన్నారెడ్డిదగ్గరకుపోయి
మల్లనైనా మాట తిరుగపెట్టిస్తా
మీరేం భయపడొద్దు!
మీరేం భయపడొద్దు!!

ఈ గేయంలో వాడిన కొన్ని పదములకర్థములు పదాలకు అర్థాలు ఇవి:

లశ్కోరు సావు: నీ [illegible] పు; కుక్క చావు.
గుజారిష్: విజ్ఞప్తి; విన్నపము.
అప్లికేషన్: విజ్ఞప్తి.
ఫజలాలికమిషనంట: [illegible]
[illegible]

లంబా చౌడా ఉపన్యాసాలు
ఏసుని దంచిన మనుకుండ్రు!
విశాలాంధ్ర ఏర్పడుతుందని
ఇక మీకేం ఫర్వాలేదని
మా మంత్రి చెన్నారెడ్డి
అగ్రికల్చర్ మనది కల్చర్
అంతాగూడా అభివృద్ధి
అవుతుందని పొట్టుపొట్టుగ
చిట్టు చిట్టుగ ఊరదంపుడు
ఉపన్యాసాలు దంచి
ఈడికొచ్చి ఊరిచూస్తే
ఒక్కటి మిగులకుండపోయింది!!
ఇదంతా చూచి నేను
ఏం మంత్రి "ఇట్టంటివ"ని
అడిగేవరకల్లా
"నీకేం తెలుసు
పాలిటెక్సు
ఏ ఎండకు ఆ గొడుగే
ఏ రోటికాడి పదము
ఆ రోటికాడనే
మంత్రులన్న వాళ్ళకు
మనోనాల్క వుండకపోతే
పుట్టగతులుండవు
గిట్టుబాటుండ"దన్నాడు!

నేనెల మొదటివారం పోయి
నిండ నెల అయిందో లేదో
మా మంత్రి చెన్నారెడ్డి
మాట తిరుగపెట్టనే పెట్టిండు!
అది ఏందంటె
రెండు రాష్ట్రాలు కావాలని
నేనెల మొదటివారంలో
బందరుకు వెళ్ళినప్పుడు
బడాబడా ఉపన్యాసాలు